

Ivana Mayer in Ernestina Blaznik, vsi iz D. M. v Polju; Fran Zopf in Marija Zopf iz Pristave na Štajerskem; A. Meglič, I. Kramar, B. Vrabl, I. Jakše, I. Bizjak in I. Kolšek, vsi iz Vranjskega; Peter Nemec iz Loma pri Sv. Luciji; učiteljsko v Gorjah (6 K); Fran Uršič in Marija Pleško iz Zage; ljudska šola (A. C. in M. Z.) v Dobrničah; Fran Šinigoj od Sv. Jerneja nad Muto; Fr. Kozjak, B. Junis, F. Jančič, M. Garbais, M. Pelko in J. Štepišnik, vsi iz Toplice pri Zagorju ob Savi; Ivan Bernot iz Ljubljane. Bog plati!

Tretji roditeljski večer na I. mestni šoli v Komenskega ulici bo v soboto, dne 29. februarja, ob šestih zvečer. Predaval bo g. šolski svetnik prof. dr. Janko Bezjak o temi: "Kako je staršem in vzgojiteljem ravnati pri kaznovanju svojih otrok ali gojencev." Starši in vzgojitelji dobrodošli!

Koncert na korist "Učiteljskemu konvikt" bo priredilo na predlog g. nadzornika Ljudevita Stiasnega Pedagoško društvo v Krškem, združeno s Sevnisko-brežiskim učiteljskim društvom. Da bo koncert g. predlagatelj uspел, nam je porok g. predlagatelj.

Ljubljansko učiteljsko društvo je izrazilo po svojem predsedniku Dimniku ob smrti ravnatelja Raktelja njega rodovini sožalje ter darovalo namesto venca na grob blagemu pokojniku 20 K za učiteljski konvikt.

Sožalje je izrazil učiteljski zbor I. mestne šole po svojem voditelju Dimniku rodovini ravnatelja Raktelja ter daroval namesto venca 12 K za učiteljski konvikt.

Postojnski prvi roditeljski sestanek se je nepričakovano dobro obnesel. Zbralo se je blizu 300 mater in očetov, ki so z največjo pazljivostjo sledili zanimivemu predavanju šolskega vodje g. Ferdo Juvanca. Izborna poročila g. šolskega vodje bo priobčeno v celoti v "Domačem ognjišču". Pri sestanku je bil prisoten tudi g. nadzornik I. Thuma. In tako je prav! Prisotnost naših nadzornikov pri učiteljskem izvenšolskem delu v prospah šolstva nas bodri k nadaljnjemu delovanju na tem polju.

"Domače ognjišče" je dobilo letos že do 500 novih naročnikov, ki se pa še vedno oglašajo. To je zasluga našega vrlega, za šolo in boljše vzgojo vnetega učiteljskega.

Lep plesni venček so priredili ljubljanski učiteljski dne 13. februarja v Narodnem domu. Bodoči naši mladi tovariši so jako elegantno nastopali ter delali čast sebi in zavodu.

Osebnosti v Kranjskem. Učitelj Bogomir Fegic v Knežaku je imenovan za nadučitelja v Studnem pri Knežaku in pride na njegovo mesto provizorični učitelj Franc Starman iz Studna. Suplentinja Julijana Kobalova v Rovtah je imenovana za provizorično učiteljico istotam. Zaradi bolezni je dobila dopust učiteljica Gabriela Erker-Jerebova v Černošnjicah in jo nadomešča pomožna učiteljica Leopoldina Zdesarjeva. Izprašana učiteljska kandidatinja Margareta Bortolottijeva je pripuščena kot šolska praktikaninja na šolo v Trzinu. Učitelj Anton Arko na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani je dobil zaradi bolezni dopust in pride na njegovo mesto kot suplentinja izprašana učiteljska kandidatinja Franja Trillerjeva.

Novo šolsko poslopje zgrada v tem letu na Krtini v kamniškem okraju.

Umrli je v Celovcu nenadoma g. Simon Jančič, bivši ravnatelj družbe sv. Mohorja, c. kr. nadporočnik v pokojju itd. Za družbo sv. Mohorja si je pridobil obilo zaslug. R. i. p. I. **Učiteljski sestanek.** V četrtek dne 27. svečna je sestanek cenjenega učiteljskega Košanske in Reške doline v Košani, da ustanovi učiteljski krožek ter se posvetuje o izvenšolskem delovanju. Cenjene tovarišice in vrli tovariši, pridite prav vsi!

Starostne doklade. Kako je ravnati, da se podeli učitelju ali učiteljici starostna doklada, govori odlok c. kr. okraj. šol. sveta v Radovljici z dne 28. aprila 1903, št. 119, tako-le: Aus Anlaß eines konkreten Falles, daß ein von einer Volksschullehrperson überreichtes Gesuch um Zuerkennung und Flüssigmachung einer Dienstalterszulage wegen Stempelgebührens beanstandet wurde, hat der k. k. Landesschulrat mit dem Erlasse vom 23./I. 1903, Z. 4540 ex 1902, den Auftrag erteilt, die Lehrerschaft darauf aufmerksam zu machen, daß zum Zwecke der Zuerkennung von Dienstalterszulagen die Einbringung förmlicher von den Bittstellern unterfertigten Gesuche nicht erforderlich ist, daß es vielmehr genügt, den diesbezüglichen Anspruch unter Vorlage der erforderlichen Dokumente bei der vorgesetzten Schulleitung mündlich vorzubringen, welcher es sodann obliegt, hierüber an den Bezirksschulrat instruierten und als Amtskorrespondenz nach Tar. Post 9. selbstverständlich stempel-freien Bericht zu erstatten. — Kaj pa naj dotični prosilci vroči za prvo, kaj za drugo starostno doklado šol. vodstvu in kam so taka poročila in kam je druge prošnje, ki pa morajo biti kolkovane, mu treba nasloviti in kaj priložiti, pa je natančno opisal tedanji c. kr. okraj. šol. nadzornik, sedanjí deželni — gospod Fr. Levec v "Učit. Tovarišu" iz leta 1890,

stran 3. — V tem jako poučljivem spisu je povedano, kake naj so prošnje: A. za izpraznjene učiteljske službe; B. prošnje za službenostarostne doklade (sedaj malo drugeče); C. prošnja za nagrade; D. prošnja za novčane podpore. A., nadučitelj.

Iz sežanskega okraja. Zaradi resnicoljubja prijavljamo v izveščku dopis, ki smo ga prejeli iz imenovanega okraja, ne da bi hoteli žaliti svojega dopisnika. S tem pa bodi te pravde konec! Dopis pravi: V 5. številki cenjenega svojega lista od 31. januarja t. l. ste uvrstili tudi dopis iz sežanskega okraja. Svršetkom svojega dopisa omenja g. poročevalec, da ne zna okrajni šolski svet slovenščine ter mu očita razne slovniške oblike in germanizme Marko Pohlinovega kroja. Na glede na to, da se mi ne zdi baš umestno, da si je gosp. poročevalec izbral predmetom svojega kritičnega poizkusa edini okrajni šolski svet širom slovenske domovine, ki tako izključno uraduje samo slovenski kakor sežanski, ne morem mu priznavati niti stvarne kompetence za slovniške razprave. Kar se tiče rabe sklonila "oj", je okrajni šolski svet v odlični družbi. Beseda "skrbstveni sód" ne gre gospodu kritiku v slast, dasi je naša in obbeslovanska. Možu sta pač očitno ostala še terra incognita Levstikov "Nauk slovenskim županom" in Pleteršnikov slovensko-nemški slovar kakor tudi mnoge druge razprave o izrazih: sód, sodišče, sodinja. Sicer pa razsodni ljudje nimajo navade, da bi kazali svetu svoje jezikovno znanje, presojevale pisavo uradnih spisov. Kdor ima le količkaj vpogleda v poslovanje na večjih uradnih, ve, da zbog silnega in nujnega dela čisto ni možno biti vsemu kos, in da tudi marsikaj roma v svet, kar se ne sme staviti na rovaš konceptnega oseba. Gospod kritik se izpodtika nad besedo rokodela. Ali je beseda to z a d e v n o, katero rabi on res bolj slovenska nego rokodelo? Rokodelo ima vsaj svoj analogon v besedah rokodel, rokodelce, rokodelka itd., ki jih narod vseskozi rabi, to z a d e v n o je pa beseda najrjšega kova.

Ogenj v šoli so imeli v Stoprač pri Rogatu dne 31. januarja t. l. Neko petnajstletno dekle šolskega sluga je pometalo prejšnji dan. Iz peči je pograbilo v leseno smetišnico še teči pepel ter pustilo smetišnico na tleh pri peči. Slučajno je spodaj ev za dovajanje zraka. Smetišnica se je ponoči užgala in zaradi prepriha so zgorela tla pri cevi prav do okenj. Zjutraj se je ogenj zapazil, ko je že gorelo s plamenom v učni sobi. Posrečilo se je še o pravem času pogasiti. Ko bi bili zamudili še kako četrto ure, bi bilo zgorelo celo poslopje. Sedaj je zgorel samo šol. oder, tabla, deloma tudi miza in nekaj drugih malenkosti. Vsemu je vzrok neprevidnost šolske služkinje, deloma pa tudi krajni šol. svet, ker vedno gleda, za koliko se prevzamejo šol. opravila, ne pa, kd o jih prevzame.

Šala. Kako si naredimo sami dober tlakomer (barometer)? Vzemí desko iz jel. vine in jo obdelaj z obličem tako, da bo natanko 2 cm debela, 12 cm široka in 80 cm 3 mm dolga. Skrbno jo nato prevleci s pokostom (firnežem), ter pusti, da se posuši. Nato odmeri od enega konca 5 cm in zvrtaj v tej oddaljenosti 2 luknji 65 cm narazen. Skozi ti luknji vtakni dva medena vijaka z okroglo glavico in pritrdi z njima desko tako na okno, da moli daljši konec na ulico. Nato pojdi mirno spat. Ko si zjutraj vstal, pogledj desko. Če je mokra, je ponoči deževalo, sicer je bilo pa lepo.

Korličje.

Razgled po šolskem svetu.

— **Slovenska univerza.** Pri seji devetorice nemških strank je 12. t. m. govoril naučni minister dr. Marchet o vseučiliškem vprašanju. Minister je naglašal, da je vprašanje o ustanovitvi češkega vseučilišča na Moravskem, slovenskega vseučilišča v Ljubljani in italijanskega dozorelo v toliko, da ga je treba rešiti. Dr. Marchet je svetoval Nemcem, naj se s to rešitvijo sprijaznijo, ker bi se sicer ta zadeva uredila proti volji in brez sodelovanja Nemcev. Nemci so ministrov nasvet odklonili ter se v prvi vrsti izrekli proti ustanovitvi italijanske pravne fakultete na Dunaju, češ, da bi Slovenci in Malorusi takoj zahtevali, naj se za nje ustanove enaki zavodi na Dunaju, čim bi Nemci dovolili, da se italijanska fakulteta kreira na Dunaju.

— **Svobodno posejanje vseučilišč.** Naučni minister Marchet se je obrnil na vseučilišča, naj povedo svoja mnenja glede svobodnega posejanja vseučilišč.

— **Laško vseučiliško vprašanje.** Kakor poročajo nemški listi, se reši vprašanje o ustanovitvi laškega vseučilišča v kratkem času na ta način, da se osnuje na Dunaju italijanska pravna fakulteta.

— **Bolgarska vseučiliška kriza rešena.** Iz Sofije javljajo, da je vlada rehabilitirala v službi vse odpuščene vseučiliške profesorje. S tem je vseučiliška kriza rešena.

— **Šola v prirodi.** Leta 1905. je ustanovilo mesto Manchester za mestno mladino šolo na deželi, da bi bilo otrokom mogoče spoznavati prirodo. Poslopje je stalo 3000 funtov sterlingov ter druží v sebi dve veliki spalnici, učilnico, sobo za učitelja in kuhinjo. V šoli

je prostora za 60 učencev. Učitelji prihajajo semkaj s svojim razredom in ostanejo tamkaj po 14 dni. Zjutraj se poučuje, popoldne izprehaja po prirodi, da jo učenci spoznavajo. Po 14 dneh pride zopet drugi razred.

— **Nov rusinski učiteljski list.** Rusinski učitelji so imeli najprej samo isti "Učitel", ki sedaj izhaja mesečno dvakrat kot glasilo osrednjega društva rusinskih učiteljev v Galiciji. Pred par leti so ustanovili rusinski učitelji v Bukovini neodvisni list "Promin", ki je mnogo storil za probujanje rusinskega učiteljsva in rusinskega ljudstva. Toda zaradi nedostajanja gmotnih pomočkov je list ponehal. Letos je pa v Levovu pričel izhajati nov list rusinskega učiteljsva pod imenom "Luna". Želimo mu mnogo uspeha!

— **Šola za analfabete v Polju** so osnovali italijanski učitelji. V to šolo zahaja 70 delavcev, od teh jih je 60 hrvaške narodnosti.

— **Gojenke višje dekliske šole** so se zastrupile. V Zeitzu na Nemskem je na tamošnji višji dekliski šoli obolelo med poukom 30 učenek na znakih zastrupljenja. Sodiijo, da so se zastrupile deklice v godbeni dvorani, kjer so bili nabasani ptiči, in sicer, da so dihale arzenik, ki se je nabral v dvorani.

— **Prva in najstarejša učiteljska tiskarna** je v Zabrezah na severnem Moravskem. Ustanovljena je bila l. 1899. pod firmo "Društvo knjihtiskarny v Zabreze". Imejitelji te tiskarne so "Ustředni spolek jednot učitel'skych na Morave", okraj. učiteljska društva na Moravskem in nekaj zasebnikov. Tiskarna tiska šest časopisov in izdaja dela Komenskega. V kratkem se tiskarna razširi, ker ima mnogo dela. Delničarjem plačuje po 6% dividende.

— **Vseučilišče v Napolju** je ukazal rektor zaradi neprestanih nemirov do daljne odredbe zapreti.

Z gospodarskega polja.

— **Zvišanje plač pri vojaki.** Predlog Latour-Schraffl glede zvišanja plač častnikom in moštva zahteva: 6 mil. 300.000 kron za zvišanje častniških plač z dnem 1. januarja 1908. Istotako zahteva s 1. januarjem 1908. zvišanje dnevnine moštva, kakor bo treba okolo 5 mil. kron. Izboljšanje hrane vojakom naj bi nastopilo s 1. januarjem 1909, kakor je zopet treba okolo 5 mil., torej skupaj 16 milijonov 300.000 kron. Za gaziste pri mornarici se zahteva 360.000 kron. Vlada je izjavila, da se strinja z zahtevano vsoto.

— **Državnih gozdov** ima država na Primorskem 14.078 ha; dohodki znašajo 412.230 K, stroški 336.920 K, dobiček 75.310 K.

— **Olajšava za orožne vaje.** Državno vojno ministrstvo je izdalo odlok, ki določa, da se bodo kmetje in poljedelski delavci klicali k orožnim vajam ob takem času, ko se z ozirom na obdelovanje polja in žetve doma najlažje pogrešajo. Izvzeti so tisti, ki morajo v jeseni k večjim vajam.

— **Luka za Bosno in Hercegovino.** "Reichspost" poroča iz Sarajeva, da se bosanska vlada resno bavi z načrtom, da izpremeni luko v Kleku, ki spada pod Hercegovino, v trgovsko luko za Bosno in Hercegovino. Ta nova luka bi bila izvozu iz obeh pokrajin jako ugodna, zlasti za izvoz lesa. — Luka leži med ustjem Narente in Stonom in je 7 km dolga in 1 km široka. Luko bi bilo lahko zvezati z železnico Mostar-Gruž-Zelenika, kakaj postaja Cestanica je oddaljena od Kleka samo šest km. Razvoj te luke bi imel tudi veliko vojaško važnost, kakaj nje položaj, ki je dobro zavarovan, nudi defenzivnemu brodovju dobro operacijsko bazo. Važnost luke bo tem večja, ko bo po železnici zvezana z notranjo deželo.

— **Pokadilo se je leta 1906.** v Avstriji 37.520.785 kg tobaka, ki se je prodal za 242.141.908 K, torej za 11.408.336 K več nego leta 1905.

— **Rim dobi luko.** Občinski svet je odobril načrt odbora za gradnjo luke Viktorija Emanuela, ki se otvori l. 1911.

— **Izseljevanje iz Italije.** Po najnovjših podatkih se je izselilo lani iz Italije v dežele čez morja 397.404 oseb; vrnilo se jih je 223.319.

Raznoterosti.

× **Slovenska zmaga na Koroškem.** Pri občinskih volitvah v Svetni vasi so Slovenci podrlí ondotno nemškutarsko trdnjavo v vseh treh razredih.

× **Koliko je časopisov v Avstriji.** Poštni seznam listov za leto 1908., ki vsebuje vse v Avstriji in velik del v inozemstvu izhajajočih listov, izkazuje za Avstrijo 8372 listov, ki izhajajo v 32 jezikih.

× **Velikanski krompir.** Iz zapadne Indije je dospelo na trg v Novi Jork več velikanskih krompirjev vrste imenom "Jam". Navadni komadi so tehtali okolo 15 kilogramov, a bili so tudi komadi, ki so tehtali 50 in celo 70 kg. Na zunaj je krompir "Jam" — izvzemi seveda obseg — podoben navadnemu krompirju. Ima rjavo, oziroma črno kožo, je notri ržičast in prijetnega okusa.

Po sklepu lista.

Silvester — zmagal.

V odgovor na razsodbo c. kr. okrajnega glavarstva v Logatcu, ki govorimo o nji na uvodnem mestu, ter v odgovor na resolucijo, sprejeto na volilnem shodu dne 9. t. m. v Idriji, ki jo prijavljamo v "Vestniku", je prejel tovariš nadučitelj Fran Silvester ta-le odlok: C. kr. deželno predsedništvo v Ljubljani je z razpisom z dne 16. februarja 1908. l., št. 959/pr., tuuradni odlok z dne 4. februarja 1908. l., št. 2181, v kolikor so se s tem Vaše pritožbe zadrževno točk 1 do 3 zavrnile, kot nezakonit uradnim potom razveljavilo, ker ni dvoma, da sme deželnozbornske volilne imenike po § 24. dež. zbor. vol. reda vsak vpogledati in bi zoženje te pravice v zmislu odloka reklamacijsko pravico naravnost iluzorično napravilo. Kar pa zadene napravo zabilježkov, oziroma prepis volilnega imenika, se tudi ta nikomur zabraniti ne more, kolikor s tem ni motena pravica vpogleda drugih oseb. Da bi se pa tako motenje pripetilo, tudi županstvo v Črnem vrhu ne trdi; isto opira svoje postopanje temveč edino le na kakor rečeno popolnoma nezakonit nazor, po katerem ne sme "vsak", ampak le volilci volilni imenik vpogledati.

O tem se Vas obvesti vsled zgoraj navedenega razpisa c. kr. deželnega predsedništva v Ljubljani ob povratku priloge Vaše pritožbe.

C. kr. okrajni glavar:

Ekel m. p.

Ubogi hlapec Jernej je torej dobil svojo pravico; a sedaj je vprašanje: kjé je zadoščenje za uradno, pa neutemeljeno izrečeni ukor? Na to vprašanje čakamo nestržno — uradnega odgovora!

Listnica uredništva.

A. H. v S.: Oboje smo prejeli ter porabimo vsaj deloma že prihodnjé. — J. P. D.: Porabimo, šim pridemo do prostora. Tako tudi v "Zvončku". — Nadaljevanje o zborovanju tirolskega učiteljskega priobčimo prihodnjé. — V. Z. v P.: Prejeli in porabimo. — A. M. v P.: Pridi čimprej na vrsto. — Kar ni moglo danes v list, pride pozneje, ko nam dovoli prostor. — Na Gorenjsko (C.): Za danes prišlo prepozno. Prihodnjé!

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 415. Kranjsko. 62 1—1

V krškem okraju se razpisuje s tem učiteljska služba na trirazredni ljudski šoli v Trzinu v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 18. marca 1908. Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo s državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 14. februarja 1908.

Št. 271. 63 1—1

Na štiritirazredni ljudski šoli v Starem trgu se razpisuje s tem izpraznjeno učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 13. marca 1908.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo s državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatcu, dne 12. februarja 1908.

Zahvala.

Ob smrti najinega edinega sina Petra, učenca V. razreda, došlo nama je od raznih strani toliko odkritosrčnega sožalja in sočutja, da si štejeva v dolžnost izrekati vsem svojim najsrčnejšo zahvalo.

Zlasti se toplotno zahvaljujemo vsemu cenjenemu p. n. učitelstvu deške in dekliske šole, katero je spremljalo nepozabnega nama sina na zadnji poti s učenci, ki so mu zapeli genljivo nagrobnico, nadalje vsem sorodnikom, prijateljem in znancom iz Hrastnika in Dola na mnogobrojnem spremljevanju.

Hrastnik, dne 18. svečna 1908.

Peter in Jerčka Bauerheim.

Zavod za graviranje in izdelovanje kavčukastih štambiljev

Anton Černe

Ljubljana, Sv. Petra cesta 6.

Uradni in zasebni pečati iz kavčuka in kovine, štambilje za datum, vsakovrstni klišei, mo-50 nogrami itd. itd. 52 4

Čeniki gratis in franko.

